

СЕМАНТЫЧНАЕ ПОЛЕ «БОЯЗЬ-СТРАХ-ЖАХ» У МЕДЫЦЫНСКАЙ ЛЕКСІЦЫ

Валько М. А.

Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт

Научный руководитель: Варанец В. І.

Актуальность. Чалавек знаходзіцца ў пастаяннай сувязі з іншымі членамі соцыума. Сувязі, якая рэалізуецца з дапамогай гаворкі – прамога і найбольш відавочнага адлюстравання чалавечага мыслення. У ходзе міжасобасных зносін у ім – мысленні – бесперапынна ўзнікаюць асацыяцыі, фармуюцца асацыятыўныя сувязі. У той жа час у арганізме чалавека не без уплыву асацыятыўных вобразаў развіваюцца псіхасаматычныя рэакцыі [1].

З улікам таго, што не толькі слова само па сабе, але ўзнікаючая ў адказ на яго асацыяцыя можа выступаць у якасці патэнцыйнага пускавога фактару развіцця негатыўных псіхасаматычных рэакцый, неабходна надаваць асаблівую ўвагу вывучэнню моўных асацыяцый у сферах, спалучаных з удзелам вялікіх груп насельніцтва, у прыватнасці ў сферы медыцыны.

Цель. Мэтай даследавання быў пошук і аналіз лексічных адзінак, якія ўваходзяць у лік найбольш ужывальных у медыцынскім лексіконе і выклікаюць сярод іншых асацыяцыі, якія адносяцца да семантычнага поля «боязь-страх-жах».

Методы исследования. У ходзе даследавання ў якасці асноўнай крыніцы пошукаў выкарыстоўваўся «Асацыятыўны слоўнік медыцынскай лексікі» [2]. Адабраныя ў адпаведнасці з апісанымі ў мэтах даследавання крытэрыямі лексічныя адзінкі і вытворныя ад іх асацыяцыі падвяргаліся далейшаму філалагічнаму і статыстычнаму аналізу.

Результаты и их обсуждение. З 303 лексічных адзінак, прадстаўленых у згаданым слоўніку, 48 выклікалі асацыяцыі, якія ўваходзяць у семантычнае поле «боязь-страх-жах»: 47 назоўнікаў і 1 прыметнік. Сярод назоўнікаў вылучаліся як уласна назоўнікі, так і назоўнікі, утвораныя шляхам субстантывацыі: аперацыйная, псіхічнахворы. Акрамя таго сустракаліся словы-абрэвіятуры (СНІД, ДЦП); назвы назалагічных адзінак і паталагічных станаў (астма, аўтызм, гангрэна, неўроз, алкагалізм, апендыцыт, дыябет) і г. д.

Групу слоў, якія выклікалі асацыяцыі з разгляднага семантычнага поля ў 5 і больш працэнтаў рэспандэнтаў, склалі 6 лексічных адзінак: амлеласць (18%), бародаўка (18%), анкалогія (16%), СНІД (12%), прыступ (11%), боль (10%). Характэрна, што лексічныя адзінкі, якія маюць у сваім значэнні меншую негатыўную афарбоўку (прытомнасць, бародаўка), выклікалі большую колькасць асацыяцый поля «боязь-страх-жах», чым «анкалогія» або «СНІД».

Выводы. Такім чынам можна заключыць, што немалая колькасць слоў, якія ўваходзяць у базісны медыцынскі лексікон, здольна выклікаць асацыяцыі

семантычнага поля «боязь-страх-жах» і за кошт гэтага выступаць у ролі патэнцыйнага трыгера ў развіцці негатыўных псіхасаматычных рэакцый. Аналагічны пошук іншых слоў-трыгераў, якія ўтвараюць асацыятыўныя сувязі з іншымі семантычнымі палямі, можа дазволіць не толькі скараціць рызык развіцця псіхасаматычных рэакцый у медыцынскай практыцы. Падобная праца таксама ставіць задачу пошуку сінанімічных слоў, гэтак жа здольных паменшыць верагоднасць узнікнення негатыўных псіхасаматычных з'яў.

ЛИТЕРАТУРА

1. Карвасарский, Б. Д. Клиническая психология (Учебник для ВУЗ) / Под ред. Б. Д. Карвасарского. – Санкт-Петербург: Питер, 2010. – 864 с.
2. Варанец, В. І., Валько М. А. Асацыятыўны слоўнік медыцынскай лексікі / В. І. Варанец, М. А. Валько. – Гродно: ГрГМУ, 2022. – 94 с.

«СМЕРЦЬ» ЯК СЛОВА-РЫЗЫКА Ў МЕДЫЦЫНСКАЙ ЛЕКСІЦЫ

Валько М. А.

Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт

Научный руководитель: Варанец В. І.

Актуальность. Гаворка – адзін з непасрэдных элементаў існавання чалавека. Размаўляючы з іншымі асобамі, кожны чалавек апынаецца ў бясконцым працэсе ўтварэння ў яго розуме асацыяцыі. Асацыяцый, якія здольны паміж іншым выступаць як пускавыя механізмы развіцця фізіялагічных рэакцый: псіхічных і псіхасаматычных [1].

З той нагоды, што не толькі слова, але ўзнікаючая ў адказ на яго асацыяцыя можа выступаць у якасці патэнцыйнага пускавога фактару развіцця псіхасаматычных рэакцый, неабходна таксама вывучаць і моўныя асацыяцыі. Асабліва тыя, якія ўзнікаюць пры размоўным працэсе ў сацыяльна значных сферах: медыцыне, адукацыі, гадлі і інш.

Цель. Мэтай даследавання быў пошук і аналіз лексічных адзінак, якія ўваходзяць у лік найбольш ужывальных ў медыцынскім лексіконе і выклікаюць сярод іншых асацыяцыю смерці.

Методы исследования. У ходзе даследавання ў якасці асноўнай крыніцы пошукаў выкарыстоўваўся «Асацыятыўны слоўнік медыцынскай лексікі» [2]. Адабраныя ў адпаведнасці з апісанымі ў мэтах даследавання крытэрыямі лексічныя адзінкі і вытворныя ад іх асацыяцыі падвяргаліся далейшаму філалагічнаму і статыстычнаму аналізу.

Результаты и их обсуждение. З 303 лексічных адзінак, уключаных у "Медыцынскі слоўнік асацыятыўнай медыцыны", на 58 лексічных адзінак той ці іншай колькасцю рэспандэнтаў была дадзена асацыяцыя "смерць". Пры гэтым на 16 лексічных адзінак асацыяцыя "смерць" складала больш за 10% ад